

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

*Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

*“Проблеми конституційно-правової модернізації
держави в контексті сучасних глобалізаційних викликів”,
м. Київ, МАУП, 22 листопада 2012 р.*

Частина I

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 27.02.13)

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук.
С76 пр.] / МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

Вип. 8: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції “Проблеми конституційно-правової модернізації держави в контексті сучасних глобалізаційних викликів”, м. Київ, 22 листоп. 2012 р. — Ч. I / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2013. — 128 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2013

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013

Сорока Л. В., Плакся Н. А.

Боротьба з незаконним обігом наркотичних засобів
один із пріоритетних напрямків державної політики 72

Тімашова В. М.

Деякі аспекти дотичності та відмінності публічної
і політичної сфер 75

Ударцов Ю. В.

Адміністративна правосуб'єктність державного
службовця органів прокуратури 78

Алексейченко О. В.

Вплив Російської Федерації на Євроатлантичні напрями
зовнішньополітичного розвитку України 83

Баєв В. В.

Концептуальні засади державного регулювання
забезпечення якості у сфері туризму 88

Утвенко В. В.

Роль органів місцевого самоврядування України
в управлінні закладами охорони здоров'я 97

Чупрій Л. В.

Гуманітарні чинники забезпечення національної безпеки
української держави 105

Юсеф Нахла

Щодо концептуальних засад сучасної теорії
інтеграційно орієнтованих економічних взаємин
у світовому господарстві 111

Ящуринський Ю. В.

Адміністративна юстиція в Україні як інститут
соціально-правової держави 118

Відомості про авторів 127

АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Становлення і розвиток української державності, вип. 8, с. 78–82

Основними елементами адміністративно-правового статусу державних службовців органів прокуратури є їх права та обов'язки, що регулюються нормами адміністративного права.

Характеристика проблем правового статусу особи визначає необхідність дослідження поняття права як у об'єктивному, так і суб'єктивному значеннях, бо особа взаємодіє з обома згаданими вище проявами права. Норми об'єктивного права регулюють поведінку особи, визначаючи зміст прав та обов'язків, а суб'єктивне право є засобом досягнення можливостей і реалізації інтересів особи. Саме за допомогою об'єктивного та суб'єктивного права особа реалізує себе, свій соціальний, юридичний і моральний потенціал, свої інтереси [1].

Суб'єктивне право, на думку М. Ю. Івчука, включає в себе: 1) можливість позитивної поведінки особи, тобто право на власні дії; 2) можливість вимагати відповідної поведінки від правозобов'язуючої особи, тобто права на чужі дії; 3) можливість застосовувати державний примус у випадку невиконання протилежною стороною своїх обов'язків, тобто право на офіційний захист у випадку невиконання юридичного обов'язку або виникнення перешкод реалізації суб'єктивного права. Поряд із суб'єктивним правом існує та функціонує суб'єктивний обов'язок, тобто закріплена в юридичних нор-

мах необхідність певної поведінки особи, спрямованої на здійснення відповідного соціального зобов'язання. Юридичний обов'язок — міра необхідної поведінки, що є гарантією реалізації суб'єктами наданих їм прав. Це об'єктивно необхідна та можлива поведінка, котра забезпечує реальність можливостей, наданих суспільством та державою окремій особі. У разі позитивного ставлення особи до необхідності виконання покладених на неї обов'язків їх реалізація настає лише за певних умов, що передбачені правовою нормою. Держава у системі обов'язків визначає доцільний, соціально корисний та необхідний варіант поведінки. Нормами реалізації обов'язку є дотримання певних зобов'язань, які мають форму заборон, та виконання активних обов'язків, що існують як зобов'язання [1].

Першими складовими адміністративно-правового статусу державних службовців органів прокуратури є права державних службовців органів прокуратури, тобто права, закріплені у нормах адміністративного права, що являють собою підвид їх суб'єктивних прав, дозволяючи останнім бути учасником державно-службових відносин.

Загальний аналіз законодавства про державну службу України фахівцями дозволяє зробити висновок, що державні службовці в цілому, та державні службовці органів прокуратури зокрема, наділені достатньо широким колом прав [2].

Цікавою є позиція У. І. Ляхович, яка права державних службовців поділяє на три великі групи: загальногромадянські, загальнослужбові та спеціально службові. До загальногромадянських прав державних службовців У. І. Ляхович відносить права державного службовця на: користування правами і свободами, які гарантуються громадянам України Конституцією і законами України (абз. 2 ст. 11 Закону України “Про державну службу”).

До спеціально службових прав У. І. Ляхович відносить права, які забезпечують виконання державним службовцем службових обов'язків, визначають межі поведінки держав-

ного службовця у межах внутрішньослужбової діяльності, гарантують належний рівень матеріального забезпечення та соціального захисту державного службовця. Конкретизацію зазначених прав можна знайти в окремих законодавчих та підзаконних нормативних актах, наприклад: у Законі України “Про судоустрій і статус суддів”, Законі України “Про прокуратуру”, Законі України “Про міліцію” тощо.

Права державних службовців органів прокуратури, на наш погляд, виступають збірним поняттям, яким охоплюються такі рівні: права людини, права громадянина, загальні права державних службовців, загальні права державних службовців органів прокуратури, безпосередні права державного службовця органу прокуратури.

Обсяг прав державних службовців органів прокуратури збільшується, від прав людини до безпосередніх (спеціальних) права державних службовців органів прокуратури, що можна відобразити за схемою: права людини — права громадянина — права державного службовця — загальні права державних службовців органів прокуратури — безпосередні (посадові) права державних службовців органів прокуратури. Наявність зміни обсягів прав пов’язано з поступовим ускладненням відповідного правового статусу державного службовця органу прокуратури, в міру якого збільшується й коло його прав, пов’язаних із проходженням служби в органах прокуратури.

Державні службовці органів прокуратури мають порядок з правами людини, громадянина [3, 167–197], державного службовця України і специфічні права, передбачені за посадою, необхідні їм для безпосереднього виконання своїх функціональних обов’язків.

За функціональною спрямованістю змісту права державних службовців органів прокуратури фахівці поділяють їх на 1) загальногромадянські; 2) загальнослужбові та 3) посадові.

До основних особливостей прав державних службовців органів прокуратури ми можемо віднести: 1) нормативну ви-

значеність та офіційність загальнослужбових та посадових прав; 2) зовнішню та внутрішню спрямованість; 3) наявність юридичної відповідальності за перешкоджання у реалізації законних прав державних службовців органів прокуратури; 4) вони (права) пов'язані не тільки з виконанням посадових обов'язків, але і з їхньою реалізацією; 5) залежність права державного службовця органу прокуратури від займаної посади (чим вищу посаду займає державний службовець органу прокуратури, тим більшим обсягом прав він володіє); 6) неможливість використання загальнослужбових та посадових прав державним службовцем органу прокуратури з особою метою, на відміну від загальногромадянських прав.

Права державних службовців органів прокуратури тісно пов'язані з обов'язками, які також є основним елементом адміністративно-правового статусу державних службовців органів прокуратури.

Як пише О. І. Ткачук, “у юридичній літературі службові обов'язки визначають як: 1) організаційно-регламентуючий документ, який визначає сукупність трудових прийомів виконавця; 2) визначену законом міру належного, яка виражає обов'язок певної поведінки, що вимагається уповноваженою особою від іншого суб'єкта з метою задоволення її власного інтересу”.

Стосовно обов'язків державних службовців органів прокуратури, то так само, як і права, їх, на нашу думку, можна поділити на загальнослужбові і посадові.

До загальнослужбових обов'язків державних службовців органів прокуратури ми можемо віднести обов'язки, передбачені в Законах України “Про прокуратуру”, “Про засади запобігання та протидії корупції”, “Про доступ до публічної інформації”, “Про державну таємницю”, в Кримінальному процесуальному кодексу України, в Дисциплінарному статуті органів прокуратури.

Отже, адміністративно-правовий статус державних службовців органів прокуратури передбачає наділення їх влад-

ними повноваженнями, наявність яких визначає підвищену відповідальність, встановлення особливих прав та обов'язків, специфічних умов добору та прийняття на службу, просування по службі тощо. Саме характер прав та обов'язків є найважливішою ознакою державних службовців органів прокуратури.

Література

1. *Зайчук О. В., Оніщенко Н. М.* Теорія держави і права. [Електронний ресурс] // Академічний курс. Підручник. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/part2/405.htm
2. *Мурашин Г. О., Михайленко О. Р.* Прокурорський нагляд // Юридична енциклопедія: в 6 т. — К., 2003. — Т. 5. — С. 162–163.
3. *Скакун О. Ф.* Теорія держави і права: підручник. — Харків: Консум, 2001. — 280 с.